

Streszczenie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Strzelno – w języku niespecjalistycznym

Podstawę prawną opracowania projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (dalej Projekt założeń) stanowi art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2026 poz. 43 ze zm.), zgodnie z którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń. Sporządza się go dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.

Należy również wskazać, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy, do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy,
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy,
- ocena potencjału wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych na obszarze gminy.

Ponadto, zgodnie z zapisami art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 ze zm.), do zadań własnych gminy należy zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz.

Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne Projekt założeń powinien określać:

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
- możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach odnawialnego źródła energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art.6 ust. 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej;
- zakres współpracy z innymi gminami.

Podstawę prawną opracowania stanowi art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2026 poz. 43 ze zm.), zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Dokument sporządza się dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata. Do zadań własnych gminy należy m.in. planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, planowanie i finansowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg, podejmowanie działań służących racjonalizacji zużycia energii oraz promocja rozwiązań zmniejszających zużycie energii.

Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, Projekt założeń powinien zawierać ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie energii, możliwości wykorzystania lokalnych zasobów paliw i energii, w tym odnawialnych źródeł energii, możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej oraz zakres współpracy z innymi gminami.

Gmina Strzelno jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie mogileńskim. Gminę tworzy miasto Strzelno, podzielone na 4 jednostki pomocnicze o statusie osiedla, oraz 37 miejscowości zgrupowanych w 23 sołectwa. Układ komunikacyjny gminy tworzą drogi krajowe nr 15, 25 i 62 oraz droga wojewódzka nr 255. Powierzchnia gminy wynosi 182,73 km², a jej struktura przestrzenna ma charakter rolniczy, administracyjno-usługowy, przemysłowy, komunikacyjny, turystyczny i leśny. W 2025 roku gminę zamieszkiwały 10 962 osoby, natomiast prognozy wskazują na dalszy spadek liczby ludności do 9 185 osób w 2040 roku.

Na terenie gminy Strzelno występują cenne zasoby przyrodnicze objęte ochroną prawną, w tym rezerваты przyrody Ostrowo i Dęby Węgrzynowskie, Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich, obszar Natura 2000 Pojezierze Gnieźnieńskie, 43 pomniki przyrody oraz 3 użytki ekologiczne. Gmina znajduje się w nadwiślańskim regionie klimatycznym i w II strefie klimatycznej, w której obliczeniowa temperatura zewnętrzna dla potrzeb ogrzewania wynosi - 18°C. Przeciętny sezon ogrzewania trwa 222 dni, a średnioroczna liczba stopniodni wynosi 3 696,70 stopniodni/rok.

Stan jakości powietrza na terenie gminy Strzelno kształtowany jest przede wszystkim przez emisję z sektora komunalno-bytowego, transport drogowy, działalność rolniczą oraz lokalną aktywność gospodarczą. Szczególne znaczenie ma niska emisja związana ze spalaniem paliw stałych w indywidualnych źródłach ciepła, zwłaszcza w sezonie grzewczym. Gmina należy do strefy kujawsko-pomorskiej, w której w rocznej ocenie jakości powietrza za 2025 rok odnotowano przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ oraz poziomu

celu długoterminowego ozonu. Sama gmina Strzelno znalazła się w obszarze przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Na terenie gminy nie występują czujniki powietrza ani stacje pomiarowe jakości powietrza, natomiast realizowany jest Program „Czyste Powietrze”, wspierający wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków oraz ograniczanie niskiej emisji.

Na terenie gminy Strzelno nie funkcjonuje scentralizowana sieć ciepłownicza i nie przewiduje się jej budowy. Zaopatrzenie w ciepło realizowane jest przede wszystkim za pomocą indywidualnych źródeł ciepła. Z danych CEEB za 2025 r. wynika, że dominują kotły na paliwo stałe z ręcznym podawaniem paliwa, których wykazano 1 328 szt., a istotny udział mają również urządzenia gazowe, ogrzewanie elektryczne, kotły na paliwo stałe z automatycznym podawaniem paliwa oraz piece kaflowe. Kierunki rozwoju w zakresie zaopatrzenia w ciepło obejmują przede wszystkim poprawę efektywności energetycznej budynków, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, wymianę nieefektywnych źródeł ciepła oraz zwiększanie udziału rozwiązań niskoemisyjnych.

Gmina Strzelno jest zaopatrywana w gaz ziemny wysokometanowy typu E. Operatorem sieci gazowej jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Sieć gazowa średniego i niskiego ciśnienia obsługuje głównie obszar miasta Strzelno, natomiast stopień gazyfikacji terenów wiejskich pozostaje ograniczony. Przez teren gminy przebiegają również gazociągi wysokiego ciśnienia o znaczeniu ponadlokalnym, eksploatowane przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. W kolejnych latach przewiduje się modernizację wybranych odcinków sieci gazowej oraz dalszą rozbudowę systemu gazowniczego, uzależnioną od zainteresowania odbiorców, warunków technicznych i ekonomicznych.

Zaopatrzenie gminy Strzelno w energię elektryczną realizowane jest poprzez rozwiniętą sieć elektroenergetyczną dystrybucyjną należącą do ENEA Operator Sp. z o.o. Obszar gminy zasilany jest z GPZ Strzelno 110/15 kV o mocy 2x10 MVA, a także z GPZ Kruszwica i GPZ Mogilno, wyposażonych w transformatory 2x16 MVA. Na terenie gminy funkcjonuje 1 stacja 110 kV/SN oraz 132 stacje SN/nN, w tym 111 stacji napowietrznych i 21 wewnętrznych. Sieć elektroenergetyczna obejmuje linie WN 110 kV, SN 15 kV oraz nn 0,4 kV, zarówno napowietrzne, jak i kablowe. Przez teren gminy przebiegają również elementy krajowej sieci przesyłowej, tj. linia 220 kV relacji Jasiniec–Pątnów oraz dwutorowa linia 400 kV relacji Jasiniec–Pątnów. Stan zaopatrzenia w energię elektryczną należy ocenić jako stabilny, przy czym dalszy rozwój systemu powinien uwzględniać wzrost liczby odbiorców, rozwój instalacji OZE oraz potrzeby modernizacji sieci. Zgodnie z Planem Rozwoju ENEA Operator na lata 2026–2031 przewidziano m.in. budowę, rozbudowę i modernizację linii SN i nn, stacji transformatorowych, przyłączy elektroenergetycznych, przebudowę linii WN 110 kV oraz

modernizację stacji 110/15 kV Strzelno wraz z budową drugostronnego zasilania WN 110 kV relacji Janikowo–Strzelno.

Gmina Strzelno posiada potencjał w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Na jej terenie występuje umiarkowany potencjał energii wiatru, a funkcjonujące elektrownie wiatrowe potwierdzają możliwość wykorzystania tego źródła energii. Gmina posiada również korzystne warunki do wykorzystywania energii słonecznej, ze względu na roczne usłonecznienie na poziomie ok. 1 750 – 1 800 godzin. Obecnie na terenie gminy nie funkcjonują farmy fotowoltaiczne, jednak w przeszłości zgłaszano zainteresowanie realizacją tego typu inwestycji. Potwierdzeniem planów rozwoju instalacji fotowoltaicznych jest wydanie 3 pozwoleń na budowę farm fotowoltaicznych.

W zakresie energii geotermalnej gmina Strzelno znajduje się na obszarze o perspektywnym potencjale. Na terenie gminy Strzelno wykorzystywana jest również płytka geotermia, głównie w postaci pomp ciepła stosowanych na potrzeby ogrzewania budynków oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej. Na terenie gminy nie funkcjonują również małe elektrownie wodne. Potencjał lokalny występuje natomiast w zakresie biomasy, w tym biomasy z lasów, sadów, drewna odpadowego z dróg, słomy i siana. Możliwe jest także wykorzystanie biogazu, kogeneracji oraz ciepła odpadowego, jednak wymaga to szczegółowych analiz technicznych, ekonomicznych i środowiskowych.

Do przedsięwzięć racjonalizujących użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych zalicza się przede wszystkim wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków, remont i wymianę instalacji centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej, montaż instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, a także energooszczędne korzystanie z urządzeń biurowych i domowych. Na terenie gminy zaplanowano m.in. termomodernizację budynku mieszkalnego przy ul. Cegielka 18 w Strzelnie, program poprawy jakości oświetlenia na terenie gminy Strzelno oraz realizację Programu „Czyste Powietrze”.

Cele Gminy Strzelno w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe obejmują zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, poprawę efektywności energetycznej, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Ich realizacja będzie następować poprzez wspieranie działań związanych z korzystaniem z dostępnych mechanizmów wsparcia, w tym Programu „Czyste Powietrze”, stosowaniem niskoemisyjnych źródeł ogrzewania w budynkach mieszkalnych oraz poprawą efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Istotne znaczenie ma również zapewnienie niezawodnych dostaw energii elektrycznej poprzez identyfikację i uwzględnianie potrzeb inwestycyjnych dotyczących sieci elektroenergetycznej oraz realizację inwestycji służących poprawie jej stanu technicznego. Uzupełnieniem tych

działań będzie rozwój odnawialnych źródeł energii, w szczególności poprzez zwiększanie łącznej mocy zainstalowanych instalacji OZE oraz wyposażanie budynków użyteczności publicznej w instalacje wykorzystujące energię ze źródeł odnawialnych. Plany rozwojowe przedsiębiorstw energetycznych funkcjonujących na terenie gminy są zgodne z założeniami dokumentu w zakresie prowadzonej działalności. Jednocześnie wskazano potrzebę monitorowania realizacji przyjętych celów, w tym zbierania danych od jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań, planowania inwestycji oraz bieżącej oceny stopnia wykonania działań przewidzianych w dokumencie.

Prognozy zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i gaz wskazują, że w kolejnych latach zapotrzebowanie będzie uzależnione od zmian demograficznych, rozwoju gospodarczego, tempa modernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła oraz rozwoju infrastruktury technicznej. Spadek liczby ludności może ograniczać zapotrzebowanie na część nośników energii, natomiast rozwój przedsiębiorczości, poprawa standardu życia i wzrost liczby instalacji elektrycznych mogą wpływać na zwiększenie zużycia energii elektrycznej.

Gmina Strzelno nie prowadzi obecnie stałej współpracy z innymi gminami w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Wyjątek stanowi możliwość współpracy z Gminą Mogilno w zakresie energii elektrycznej, obejmująca m.in. wspólne wyłonienie dostawcy energii, budowę oświetlenia hybrydowego oraz działania służące racjonalizacji wykorzystania energii elektrycznej.

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Strzelno na lata 2026–2040 są powiązane z dokumentami strategicznymi szczebla unijnego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Dokument pozostaje spójny m.in. z kierunkami polityki energetyczno-klimatycznej, celami poprawy efektywności energetycznej, rozwoju odnawialnych źródeł energii, ograniczania emisji zanieczyszczeń oraz z ustaleniami dokumentów planistycznych gminy.